

ใบความรู้ที่ ๕ เรื่อง การท่องเที่ยวอาชยาน
หน่วยเรียนรูที่ ๑๘ เรื่อง พินิจคำขวัญ
แผนการจัดการเรียนรูที่ ๙ เรื่อง ทำนองเสนาะไพเราะเสียง
รายวิชา พื้นฐานภาษาไทย รหัส ท๑๓๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๒ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๓

วัตถุประสงค์ของการท่องเที่ยวอาชยาน ดังนี้

๑. เพื่อให้นักเรียนตระหนักในคุณค่าของภาษาไทย และให้ซาบซึ้งในความไพเราะของบทร้อยกรอง
๒. เพื่อเป็นพื้นฐานในการแต่งคำประพันธ์
๓. เพื่อเป็นการสื่อในการถ่ายทอดคุณธรรม คติธรรม และข้อคิดที่เป็นประโยชน์
๔. เพื่อส่งเสริมให้มีจิตสำนึกทางวัฒนธรรมของคนในชาติในฐานะ “รากร่วมทางวัฒนธรรม”

บทอาชยานที่กำหนดให้ท่องจำ

๑. **บทหลัก :** บทที่ให้ท่องจำเพื่อความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันทั่วประเทศ
๒. **บทรอง :** บทที่ครูผู้สอนหรือสถานศึกษากำหนดให้ท่องจำเสริม
๓. **บทเลือกอิสระ :** บทที่นักเรียนแต่ละคนเลือกท่องเองด้วยความสมัครใจ หรือด้วยความชื่นชอบ

บทร้อยกรองที่จะคัดเลือกให้เป็นบทรองและบทเลือกอิสระ มีลักษณะดังนี้

๑. มีเนื้อหา ความยากง่ายเหมาะสมกับวัย
๒. มีความยาวพอเหมาะพอควร
๓. มีคุณธรรม คติธรรม ให้แนวทางการดำเนินชีวิตที่ดีงาม
๔. มีสุนทรียรสทางภาษา
๕. มีความถูกต้องตามฉันทลักษณ์
๖. มีรูปแบบที่หลากหลาย

การอ่านบทอาขยานเป็นทำนองเสนาะ มีขั้นตอนดังนี้

๑. อ่านเป็นร้อยแก้วธรรมดาให้ถูกต้องชัดเจนตามอักขรวิธีก่อน ทั้ง ร , ล ตัวควบกล้ำอ่านออกเสียงให้ตรงตามเสียงวรรณยุกต์
๒. อ่านให้ถูกจังหวะวรรคตอน
๓. อ่านให้สัมผัสคล้องจองกันเพื่อความไพเราะ
๔. อ่านให้ถูกทำนองและลีลาของคำประพันธ์แต่ละชนิด
๕. อ่านโดยใช้น้ำเสียงให้เหมาะสมกับเนื้อหาและอ่านพยางค์สุดท้ายของวรรคด้วยการทอดเสียง แล้วปล่อยให้หางเสียงผวนขึ้นจุ่มก

ประโยชน์ของการท่องบทอาขยาน

การท่องจำบทอาขยานได้เปรียบเสมือนเป็นบันไดขั้นแรกที่น่าไปสู่การคิด การท่องจำบทอาขยานเป็นพื้นฐานที่น่าไปสู่การเลือกจำบทประพันธ์ที่ดีและมีคุณค่าทั้งในเชิงภาษาและเนื้อหาที่เราได้พบในชีวิตประจำวันต่อไปการท่องจำบทอาขยานมีประโยชน์ สรุปได้ดังนี้

๑. ช่วยให้เกิดความซาบซึ้งในเรื่องที่อ่าน
๒. ฝึกการคิดวิเคราะห์ประเมินค่าเรื่องที่อ่าน
๓. เป็นตัวอย่างการใช้ภาษาที่ไพเราะ
๔. ช่วยให้มีคติประจำตัว สอนใจให้ระลึกถึงคุณธรรมที่ได้จดจำ
๕. ช่วยกล่อมเกลาและจรรโลงใจให้ประณีตมากขึ้น
๖. เป็นตัวอย่างการแต่งคำประพันธ์ตามรูปแบบที่ได้ท่องจำ
๗. ได้รับความเพลิดเพลิน สนุกสนาน
๘. สามารถนำไปใช้อ้างอิงในงานต่าง ๆ ได้

บทร้อยกรอง
หน่วยเรียนรู้ที่ ๑๘ เรื่อง พินิจคำขวัญ
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๙ เรื่อง ทำนองเสนาะไพเราะเสียง
รายวิชา พื้นฐานภาษาไทย รหัส ท๑๓๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๒ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๓

บทที่ ๑

เป็นมนุษย์สุคนิยมเพียงลมปาก
จะได้ยากโหยหิวเพราะชีวหา
แม้พูดดีมีคนเขาเมตตา
จะพูดจาพิเคราะห์ให้เหมาะสม

ที่มา : พระอภัยมณี, สุนทรภู่

บทที่ ๒

มีสิ่งพึงบรรจบให้ครบบาท
อย่าให้ขาดสิ่งของต้องประสงค์
มีน้อยใช้น้อยค่อยบรรจง
อย่าจ่ายลงให้มากจะยากนาน

ที่มา : สุภาสิตสอนหญิง, สุนทรภู่

บทที่ ๓

ด้วยชนกชนนีนั้นมีคุณ
ได้การุญเลี้ยงรักษามาจนใหญ่
อุ้มอุทรป้อนข้าวมาเท่าไร
หมายจะได้ฟังพาธิตาดวง

ที่มา : สุภาสิตสอนหญิง, สุนทรภู่

บทที่ ๔

อันนินทาทำเลเหมือนเทน้ำ
ไม่ชอกช้ำเหมือนเอามีตมารีดหิน
แม้องค์พระปฏิมายังราคิน
คนเดินหรือจะสิ้นคนนินทา

ที่มา : พระอภัยมณี, สุนทรภู่

บทที่ ๕

แล้วสอนว่าอย่าไว้ใจมนุษย์
มันแสนสุดลึกล้ำเหนือกำหนด
ถึงเถาวัลย์พันเกี่ยวที่เลี้ยวลด
ก็ไม่คดเหมือนหนึ่งในน้ำใจคน

ที่มา : พระอภัยมณี, สุนทรภู่

